

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

του έργου του Ακρίτα Καϊδατζή, υποψηφίου στη βαθμίδα του Επίκουρου καθηγητή στο γνωστικό αντικείμενο «Συνταγματικό Δίκαιο» στη Νομική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Η παρούσα συντάσσεται μετά τον ορισμό μου από την ειδική επταμελή επιτροπή εξέλιξης, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 4 του ν. 4009/2011, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 34 παρ. 13 του ν. 4115/2013, για την υποβοήθηση της αξιολόγησης του έργου του Ακρίτα Καϊδατζή, υποψηφίου στη βαθμίδα του επίκουρου καθηγητή στο γνωστικό αντικείμενο «Συνταγματικό Δίκαιο» στη Νομική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Το έργο του υποψηφίου είναι πολυσχιδές και περιλαμβάνει, ανάμεσα σε άλλα, τις ιδιαίτερα αξιόλογες συμβολές του, στα ελληνικά και ξενόγλωσσες, «Greece's third way in Prof. Tushnet's distinction between strong-form and weak-form judicial review, and what we may learn from it», «A typology of the constitutional limitations on privatization», «Δικαστικός έλεγχος των μέτρων οικονομικής πολιτικής. Νομολογιακές τάσεις και προσαρμογές στο μεταβαλλόμενο οικονομικο-πολιτικό περιβάλλον», «Μεγάλη πολιτική και ασθενής δικαστικός έλεγχος. Συνταγματικά ζητήματα και ζητήματα συνταγματικότητας στο Μνημόνιο» και «Προληπτικός έλεγχος των νόμων από το Συμβούλιο της Επικρατείας με πρωτοβουλία της Βουλής. Μια ήπια πρόταση αναθεώρησης».

Η πιο σημαντική ερευνητική παραγωγή του υποψηφίου, στην οποία και εδράζεται η παρούσα αξιολόγηση, στην υπό κρίση περίοδο, είναι η μονογραφία του «Ιστορία του δικαστικού ελέγχου των νόμων στην Ελλάδα 1844-1935». Αντικείμενο της μελέτης είναι η εισαγωγή και εδραίωση του ελέγχου

συνταγματικότητας των νόμων στην Ελλάδα. Η δομή της μονογραφίας στηρίζεται σε χρονολογικά κριτήρια. Στο πρώτο μέρος αναδεικνύεται η περίοδος σταδιακής καθιέρωσης του δικαστικού ελέγχου συνταγματικότητας των νόμων (1844-1909) και στο δεύτερο μέρος αναδεικνύεται η περίοδος της εδραίωσης του θεσμού (1909-1935). Από το εκτενές και πλήρες υλικό τεκμηρίωσης του υποψηφίου συγκρατώ ιδιαίτερος την οξυδερκή του ανάλυση στα ακόλουθα σημεία: Πρώτον, καταγράφεται και κωδικοποιείται όλη η θεωρητική συζήτηση που αναπτύσσεται στην Ευρώπη σχετικά με τον δικαστικό έλεγχο συνταγματικότητας των νόμων από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, μάλιστα δε σε συνταγματικές τάξεις, όπως το Βέλγιο με τον επιστημονικό διάλογο Verhaegen και Faider, που μολονότι αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης για τον ελληνικό συνταγματισμό της εποχής δεν έχουν τόχει ως σήμερα σημαντικής θεωρητικής επεξεργασίας. Δεύτερον, επιχειρείται με τρόπο πειστικό να εξηγηθεί ένα ιστορικό φαινόμενο, που η επιστημονική κοινότητα στην Ελλάδα φαίνεται να αντιμετωπίζει αξιωματικά, δηλαδή το «ιστορικό παράδοξο», κατά τον υποψήφιο, ότι ο δικαστικός έλεγχος συνταγματικότητας στη χώρα μας δεν ακολούθησε, όπως συνέβη σε άλλα πεδία του δημοσίου δικαίου, τη γαλλογερμανική τάση, αλλά διαμόρφωσε ένα πρότυπο κοντά στα ισχύοντα τον 19^ο αιώνα στις ΗΠΑ, ιδίως στο εμπειρικό δεδομένο της επιτυχίας του ελέγχου πέραν του Ατλαντικού (παρά την ελλιπή ή εσφαλμένη πρόσληψη του φαινομένου από το πολιτικό και νομικό περιβάλλον στην Ελλάδα) και στις μεταφράσεις ξένων έργων για το αμερικανικό πολίτευμα, ιδίως των Story και de Toqueville, αλλά και τη μετάφραση και σχολιασμό του αμερικανικού συντάγματος από τον Πετσάλη. Τρίτον, προβάλλονται οι λόγοι δικαϊκής ιστορικότητας που κατά τον υποψήφιο έθεσαν ένα γόνιμο περιβάλλον για την εδραίωση του δικαστικού ελέγχου συνταγματικότητας (υπεροχή του συντάγματος, νομικός χαρακτήρας του συντάγματος και η αποδοχή της περίπτωσης σύγκρουσης συνταγματικών κανόνων), μέσα από το έργο των Παισιαδούκα, Κυριακού και Ν.Ι. Σαρίπολου, αλλά και η πρόσληψη του δικαστικού ελέγχου συνταγματικότητας ως δημοκρατικής κατάκτησης, σε αντίθεση με τη βασική ιδέα της αγγλικής νομικής

παράδοσης και της γαλλικής παράδοσης για την υπεροχή τού νόμου. Τέταρτον, αξιοποιείται η θεωρία τόσο του δημοσίου όσο και του ιδιωτικού και ρωμαϊκού δικαίου, ιδίως κατά το μέρος που αφορά την καθιέρωση του ανέλεγκτου των εσωτερικών διαδικασιών του νομοθετικού σώματος και καθ' εαυτήν την καθιέρωση του δικαστικού ελέγχου για ουσιαστική αντισυνταγματικότητα των νόμων (Οικονομίδης, Παπαρρηγόπουλος, Καλλιγιάς, Κρασσάς).

Ο υποψήφιος συνιστά μια εξαιρετική περίπτωση νέου επιστήμονα με υψηλή ερευνητική ωριμότητα. Χειρίζεται με την ίδια άνεση θέματα ιστορίας, θεωρίας, οργάνωσης του πολιτεύματος και δικαιωμάτων. Δεν διστάζει να αναμετρηθεί με αλλοδαπές έννομες τάξεις, με τρόπο όμως όχι επιδερμικό, όπως συχνά συμβαίνει στην επιστημονική κοινότητα, αλλά με διάθεση να αναζητήσει τις ουσιαστικές αιτίες των νομικών φαινομένων και αλληλοεπιδρά ουσιαστικά με την αλλοδαπή θεωρία (ιδίως την αμερικανική την οποία κατέχει εξαιρετικά). Δεν καταλείπει τίποτε χωρίς τη δέουσα τεκμηρίωση και ακολουθεί μια επαγωγική λογική που τον βοηθά να διαχειρίζεται σύνθετα ζητήματα με καθαρό και σαφή τρόπο, έχοντας αποκαθάρει τα σημαντικά από τα ασήμαντα. Ο υποψήφιος προβαίνει όχι απλά σε μια καταγραφή των θεωρητικών ρευμάτων της εποχής που επεξεργάζεται αλλά επιχειρεί μια συνολική ανασύνθεση του τρόπου προσέγγισης της θεωρίας.

Ο υποψήφιος Ακρίτας Καϊδατζής αποτελεί ένα από τους πιο αξιόλογους θεράποντες του συνταγματικού δικαίου της γενιάς του, η δε επιστήμη του έχει ευλόγως μεγάλες προσδοκίες από αυτόν τις οποίες είμαι βέβαιος ότι θα τιμήσει.

Αθήνα, 5 Μαΐου 2015

Γιώργος Γεραπετρίτης

Αν. Καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών